94 številka. V Trstu, v sredo 23. novembra 1887. Tečaj XII.

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov

Naročnino, reklamacije in inserate prejema opravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»Edinost«

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoludne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

»V edinosti je moč«

Skrbimo za narastaj slovenskega meščanstva!

Kaj koristi, po časnikih razpravljati dobre nasvete, ako pa nikogar ni, da bi jih izvršil? Kdor ima, misli si: „Pomagajte si, kakor si morete, jaz sem že preskrben.“ Kdor pa nema, geniti se ne more; še sam sebi ne more pomagati, toliko manj pa drugim. Vender nam veleva dolžnost, premišljevati in pisati o tem, kar bi utegnolo Slovence rešiti iz sedanjega žalostnega položaja, utrditi jim obstoj in vesti jih do blagostanja, omike in politične veljave.

Morda pade seme naše besede vender na kako rodovitno srce, ki se svojega slovenskega rodu usmili in nam našo misel oživotvoriti pomaga.

Huda in skeleča rana na slovenskem životu je potujčeno meščanstvo, katero, akotudi navezano na nas in živeče ob dobičku iz našega naroda, vender našim težnjam povsod in strastno nasprotuje. Poglejmo v Trst ali Gorico, Maribor ali Celje, Tržič ali Slov. Gradec, Ptuj ali Celovec, povsod vidimo isto prikazen, da so ta mesta kakor tabori sovražnikov v sredi naše zemlje, ki ovirajo naš napredek, kjer le morejo, slovenski živelj siloma potujčujejo ter zdržujejo časnike, ki nas dan na dan pred svetom črnijo in z blatom ometavajo. Pri drugih narodih delata kmet in meščan v lepej slogi in vzajemnosti, pomagata drug drugemu pri skupnem narodnem delu, in ti srečni narodi potem lepo napredujejo in množijo svoje imetje. Pri nas pa meščani podirajo, kar zidajo kmetje in narodnjaki, vzrasli iz kmečke rodovine. Temu pogubnemu in vsem stanovom kvarnemu boju med mestom in deželo se mora konec storiti. Pa kako? Da bi se naši nemški in laški meščani z nami sprijaznili, da bi priznali naše narodne pravice in priučili si naš jezik ter se tako z nami zlili v en narod, tega žalibog ne smemo pričakovati, ker nas v svojej oholosti smatrajo kot narod niže vrste, s katerim v ožjo dotiko stopiti bi bilo zanje sramotno. Nasprotno zahtevajo, naj se mi kot prvotni prebivalci teh dežel odrečemo vseh svojih pravic in naj si prostovoljno uklonimo pod njih jarem in popustimo svoj slovanski jezik. Tega pa mi nikoli ne storimo, ker vemo, da je naš slovanski narod prvi narod na svetu, ki šteje do sto miljonov duš in po lastnostih svojega srca in uma skoro da prekosi vse druge narode, glede hrabrosti pa se lahko vsakemu narodu na stran postavi. Ako nam očitajo, da nemamo omike in kulture, lahko jih zavrnemo, da smo že pred tisoč leti imeli svoje slovanske knjige, pisane po sv. Cirilu in Metodu in njihovih učencih, in da bi bili že veliko stopinjo omike dosegli, da nas niso ovirali tujci.

Nemci so prognali slovansko knjigo in slovanske duhovnike; Madjari so potlačili panonske, in Turki južne Slovane, da se niti geniti niso mogli; kdo je potem kriv, da nismo mogli napredovati na podlagi, ki sta jo tako nadebudno postavila sv. brata Ciril in Metod? Da so Slovani za kulturo bolj pripravni, kakor Nemci, lahko se spozna iz tega, ker so si od pamtiveka pečali s poljedelstvom, Nemci pa še zdaj rajši za zverino letajo, kar je znak divjih narodov. Ali ni mar poljedelstvo podlaga in neobhodni začetek vsake človeške kulture?

Toda zastonj je dokazovanje pri naših tujih in potujčenih meščanih, kajti njihovi časnikarski židovi jim dan na dan brado gladijo in v uho trobijo, da so nad Slovani visoko vzvišeni in da je treba slovanski jezik in Slovanstvo z njim iztrebiti iz teh pokrajin. Pustimo jim to vero in pomagajmo si brez njih in zoper nje!

Ker tuje meščanstvo noče poznati prijaznosti do nas, treba je, da si izgojimo svoje lastno, slovansko meščanstvo. Poglejmo toraj, iz katerih stanov obstoja meščanstvo, in potem preudarimo, kako si to izgojimo iz lastnih stanov. V mestih je mnogo različnega ljudstva od najviše do najniže socijalne stopinje, mnogo različnih stanov. Vender se dajo mestni prebivalci deliti v tri velike vrste. V prvo vrsto spadajo samostojni meščani, kapitalisti in hišni posestniki, veliki in mali trgovci, veliki in mali obrtniki, podjetniki, tovarnarji, lastniki ali voditelji različnih obrtnih, učnih, gospodarskih in človekoljubnih zavodov. Ti se sicer naslanjajo na okolico in deželo, katero preskrbujejo z raznimi izdelki, vender so tako od države, kakor od sometčanov kolikor toliko nezavisni. V drugo vrsto spadajo oni, ki so nastavljeni po sredno ali neposredno od države. Neposredno od države nastavljeni so politični in pravni, prometni in davčni uradniki, profesorji in učitelji; posredno pa oni, ki za izvrševanje svojega posla potrebujejo državnih šol, izpitov in diplom, kakor duhovniki, zdravniki, lekarji, pravniki, itd. V drugo vrsto spadajo tudi umirovljenci, uradni služabniki. V tretjo vrsto slednjič spadajo oni, ki so v službo vzeti od meščanov prve in druge vrste, toraj privatni in mestni uradniki in služabniki, pisarji, posli, dninarji, postrešćki, trgovski in obrtni pomočniki in vajenci.

Umetniki in pisatelji spadajo v prvo vrsto, med neodvisne stanove.

Čeprav duhovnike, uradnike, pravnike, zdravnike in učitelje nastavlja ali duhovna ali posvetna oblast, vender moramo tudi mi skrbeti, da hodi zadostno število naše mladine v potrebne šole, da se med te stanove sprejme. Zato smo si ustanovili sl. družbo sv. Cirila in Metoda; le pridno jo podpirajmo in upati smemo, da bo skrbela za narastaj slovenske inteligence in s tem za narodno meščanstvo druge vrste.

Uradne služabnike nastavlja država in jih jemlje največ iz dosluženih vojakov; ker pa mnogo naših sinov v vojaščini služi, smemo upati, da se tudi pri oddaji takih služeb ne bodo prezirali.

Za narodno meščanstvo tretje vrste, t. j. za posle, pisarje, dninarje, postrešćke, mestne stražnike itd. nam menda ni treba prostora iskati, ker te borne, slabo plačane službe so naši pridni in za vse pripravni Slovenci tudi do zdaj lahko dosezali, ker se tujci za nje preveč pipali niso. Skrbeti nam je le, da se nam to mestno prebivalstvo ne potujči, da svoje otroke v materinem jeziku in narodnem duhu odgoja ter jim skuša pot do boljših služeb pogladiti.

Skrbeti pa nam je za narodno meščanstvo prve vrste, t. j. za neodvisne trgovce in obrtnike, podjetja, tovarne in narodne zavode, za pisatelje in umetnike in sploh vse take stanove, ki na narod in svoje delo naslonjeni tudi brez vladne milosti trdno stojé.

Od takih podjetij, kakor trgovskih hiš, tovarn, tiskarn, časnikov, rokodelskih delavnic je potem odvisna vsa vrsta pomožnih uradnikov, pisarjev, pomočnikov, katerih celotno mišljenje toliko bolj vpliva na značaj vsega mesta, kolikor je bolj številno in narodno izšolano. Posli skoraj ne štejejo, ker se jim ne daje beseda v javnih zadevah. Obrtniki, trgovci, njih pomočniki in posli predstavljajo navadno večino mestnega prebivalstva. Treba je torej skrbeti za narastaj posebno v vrstah neodvisnih stanov, ti si potem pomočnike in posle že po svojej volji izberejo in dobijo mesto v svoje roke, ter nastavijo po svojej volji tudi mestne uradnike. Maloštevilni viši stanovi in uradniki potem nič ne premorejo.

Ako hočemo toraj Slovenci kakemu mestu vtisnoti slovenski pečat, nikakor ne zadostuje, da pošljemo tja slovenskega advokata, zdravnika, nekaj naših duhovnikov in uradnikov; pri zelo majhnih in revnih mestih to morda nekoliko izda; toda bistvo meščanstva je v trgovcih, obrtnikih in rokodelcih, in kakega večega mesta si ne pridobimo, dokler teh neodvisnih stanov ne zastavimo z svojim ljudstvom.

Mi štejemo Slovence po naših mestih navadno le po glavah, in tako dobimo še precej lepe številke; tega pa ne pomislimo, da so večidel le posli, dninarji, postrešćki, pisarji in vsake vrste služabniki, ki v javnih zadevah nemajo besede.

Tako štejemo v Trstu 26.000 Slovencev; pa koliko je med njimi hišnih posestnikov, trgovcev, obrtnikov in rokodelskih mojstrov?

Tukaj moramo svoj sveder zavrtati. Kaj šteje slovenska dekla, ki je danes tukaj, jutri že spet doma na Krasu, in če tukaj ostane, mora se potujčiti, da bolj ustreže svojim gospodarjem? Kaj šteje rokodelski pomočnik Slovenec, ki se mu vsak dan lahko delo odpove in mora svojo culo nabasati in iti po širokem svetu? Skrbeti nam je za stalno in nezavisno slovensko meščanstvo. Rokodelskim pomočnikom pomagajmo, da postanejo mojstri, trgovskim pomočnikom pomagajmo, da postanejo samostojni trgovci. Naše trgovce in rokodelce podpirajmo, da si pomorejo in si kupijo lastne hiše. Da slovenski pomočniki spodrastejo, skrbimo za slovenske vajence tako pri trgovcih kakor pri obrtnikih. Oživljajmo narodne zavode in narodna podjetja, kakor smo začetek storili s posojilnico, če se kedaj porodí, kar je vendar uže čas. Le s takim postopanjem moremo v Trstu do trdnih tal priti; in kar velja za Trst, velja tudi za Gorico, Celje, Ptuj in Maribor. Kadar bo že precejšen del samostojnih, nezavisnih meščanov naših narodnih, potem se bo priporočalo, da se skušajo vsi bolj tesno skup v en del mesta pomaknoti, da morejo drug druzega pri kupčiji podpirati in da se v tem kotu polagoma udomači slovenski občevalni in prometni jezik. V tem koncu se potem postavijo tudi narodne šole, če treba, tudi

PODLISTEK.

Mej Davljenci.

(Carl May-eve prigodbe v Sahari)

(Dalje.)

„Zaslužil sem ga, ako ne, ne bi ga imel, sidi,“ odgovoril je ponosno. „Glej puško, samokres, muzro (sulico) kuso (nož) ta abu tum (dvoročni meč), pred kojim še drzni Učlad Sliman beži! In Ti mi hočeš ime kratiti. Sam sidi emir me tako imenuje.“

„Sidi emir?“ Spremenil je morda angleškega Emerya v jutrovega emirja.

„Kdo je sidi emir?“ vprašam ga.

„Rabena kalïek, Bog Te ohrani in Tvoj um, sidi! Ne poznaš imena onega, koji me je poslal k Tebi?“

Resnično, iz našega ubozega Emerya je naredil emirja! Ljubeznjiva želja, s kojo se je zavzel, uveselila me je, ali ozbiljno sem ga vprašal:

„Pripoveduj mi o sidi emirju!“

„Bil sem v Bilmi, od koder sem vodil karavano v Cinder, ker vedi, sidi, da Hasan el kebir, Hasan veliki je slaven karavanski vodnik, ki pozna vsa pota v Sahari in nikak sled ne uide njegovemu očesu!“

Ako je temu res, bil bi mi ta človek v veliko korist. Precej sem ga hotel poskusiti, da pozvem, pri čem sem.

„Govoriš resnico, Hasan?“

Ponosno me je pogledal.

„Veš, kdo je hafic?“ vpraša me.

„Oni, ki zna na pamet kuran.“

„Ti si moder, če prav si iz dežele Frankistana. Čuj, sidi! Hasan el kebir-Ben-Abulfeda-Ibu-Haukal al Wardi-Jusuf-Ibu-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli je hafic, ki zna na pamet vseh sto in štirnajst súrov in šestnajst tisoč šetsto šest in šestdeset ajatov iz kurana. Ti si pa gjaur. Hočeš dvomiti nad besedami vernega moslemina?“

„Drži jezik, Hasan, ker ne trpim psovanja od nikoga, ako je desetkrat hafic in stokrat moslemin. Izbistri si um in sprevidiš, da tudi kristijan ni nevernik, ker ima sveto pismo kakor moslemin, tako govore vsi modri učitelji, od prvega emir el muniaina (glavarja vernikov) da pobožnega abu Hanifa, o kojim si prej govoril. Si li se učil kuran po Hm tefir el kuranu (razlaganje kurana)?“ Zapisano je, da le Parzi in malikovalec sta gjaura!

„Ti si moder kakor softa teolog, sidi; še modreji bi bil, ako bi verjel mojim besedam!“

„Hočem ti verjeti, ako mi poveš, katere oaze zapirajo pot v Rif? (Rif obrežje od Tripolisa in Egipta).

„Aïn es salah, Gadames, Gat, Murzuk, Audžela in Sut.“

„In proti Sudanu?“

Agades in Ahir, Bilma, Dongola, Kartum in Berber.“

„Kod se potuje iz Kordofana v Kahiro?“

„Od Lobejda v Kartum, skoz Kursi, Sancür, Koamat in For-el-Kada je potovanja deset dni. Ali iz Lobejda v Debe skoz Baro, Kaimar, Džebel, Haraza, Vaj in Ombelila, ta pot je osem dni dalja, pa bolja od prve.“

„Koliko časa se rabi od Suakina v Berber?“

„Pot drži mimo glasovitega vodnjaka v Ray-u in skoz deželo Amavrov, Hadendvadov nubskih pastirjev, pride se lehko v dvanajstih dneh.“

Odgovarjal je hitro in voljno, z obrazom vidnega zadoščenja.

„Verjamem Ti, Hasan;“ določil sem mu prosto: „Nadaljuj! Tedaj si vodil kafilo v Cinder?“

„Iz Bilme v Cinder. Tam sem naletel na sidi emirja. Dal mi je vse, kar sem potreboval, in poslal me sem po srčnega sidija iz Germanistana, kojega moram privesti k njemu!

„Kde ga najdem?“

„Pri Bab el Gud-u, kjer se pride od potujočega peska k stenam Serir (kamenite puščave). Si li čul o hudobnih duhovih puščave, sidi?“

„Poznam jih, ali se jih bojiš, Hasan?“

„Bojim! Hasan el kebir, Hasan veliki, se ne boji šejdana (hudiča), ne duhov; ker ve, da beže, ako moli surat „en nas“ in surat „el falak“. Ti si pa kristijan in ne poznaš surata, zato Te duhovi požro, ako prideš v Serir!“

„Zakaj nisi sidi emirju povedal, in si ga pustil v Bab el Gud. Požro ga hudiči, predno ga najdemo!“

Ta nepričakovani odgovor ga je vidno zmedel, ali k malu si je pomagal.

„Molil bom zanj!“

„Za neverca! Dobro, Hasan Ti si pobožen sin prorokov; moli tudi zame. Za njega surat el nas za me pa surat el falak in ne bodemo se bali duhov puščave. Jutri pri solnčnem vzhodu hočem odrinoti.“

„Alah akbar, Bog je velik, sidi! On je vsemogočen, človek ga mora poslušati, in ne sme potovati ob solnčnem vzhodu, čas napotve je ob treh popoludne, ali na sveti Asir, dve uri pred solnčnim zahodom.“

„Pozabil si, Hasan, da je karavanam ob tem času dovoljeno potovati, posameznemu potniku pa kedar se mu ljubi.“

„Sidi, Ti si velik in učen fakir (postavoznanec) obžalujem uro, koja ti je dala Franka za očeta in kristijanko za mater. Vidim, da si hafic, koji ne zna na pamet le kurana, temuč tudi Hm el tefir; bodem ti zvest in poslušen in peljal Te bodem, kamor boš želel“.

„Kake živali imaš“?

„Nikake, sidi. Jahal sem z dvema kameloma iz Cindra, jedna se mi je zgrudila

na lastne stroške; tukaj se postavi „narodni dom“ ali pa vsaj čitalnica, če le mogoče, z gledališkim odrom in stalnimi igralci. Od tod bi se slovenščina polagoma širila v ostalo mesto.

Nekateri mislijo: „Da dobimo le narodno šolo, potem dobimo kmalo tudi narodno slovensko meščanstvo; kajti iz šolarjev postanejo vajenci, iz vajencev pomočniki, iz pomočnikov mojstri in trgovci, iz teh pa hišni posestniki in bogatini. To upanje se mi zdi pa presangvinično. Iz vajencev že postanejo pomočniki, pa od pomočnika do mojstra je v naših dneh že težaven skok, če človek nema pomoči; še težavnejši pa od mojstra do bogatina. Prej je že šlo, pa so bili boljši časi, in konkurenca ni bila tako huda. Sem ter tja kateri že še spleze do vrha, pa taki so le izjeme, in na izjeme ne smemo zidati svojega računa. Kalistri so zelo redke prikazni; navadno pa je to, da revež ostane revež; še sinovom premožnih starišev rado spodleti, ako jim zopet in zopet ne pridejo na pomoč. Znano je, kako židovi svojim ljudem pomagajo, in s tem se obdržujejo na površji in premagajo ovire. Tako moramo tudi mi Slovani v Trstu delati in svojim ljudem olajševati težavni boj za življenje, tako bomo dopolnovali svojo krščansko in narodno dolžnost.

Našim narodnim krogom priporočamo te vrste prav gorko v premišljevanje, in če ima kateri našemu članku kaj dostaviti, nas z svojim nasvetom prav razveseli, ker nam bo dokaz, da se važnost tega prašanja v narodnih krogih spoznava.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 16. t. m. povabil delegate na obed. Po obedu se je razgovarjal z raznimi delegati, posebno z grofom Andrassy-jem, vitezom Chlumeczky-jem, Maks Falkom, knezom Sapieho, Riegerjem, grofom Appony-jem, Matušem in grofom Falkenhaynom. Delegatu dr. Poklukarju nasproti se je izrazil, da je slovensko časopisje Rusiji preprijazno. Dr. Poklukar je odgovoril, da dopisi, ki dohajajo iz Rusije v slovenske časnike, nemajo vpliva v deželi in da so samo opozicijonalni časniki dopise za svoje namene rabili. Dalje je rekel dr. Poklukar, da se dela uže protest zoper omenjene dopise. Vladar je omenil tudi nasproti dr. Fanderliku: „Imate v delegacijah mnogo posla?“ Dr. Fanderlik je odgovoril: „Ne, jaz sem še le na Dunaj prišel“. Potem je opomnil cesar, da ima Fanderlik gotovo mnogo dela za deželni zbor ter vprašal, katere predloge se izroče moravskemu deželnemu zboru. Dr. Fanderlik je naznanil, da se bo razpravljalo najprej o združenji zajmov. Na to je cesar odgovoril, da so finance na Moravskem prav ugodne. Dr. Fandrlik je odgovoril: „Ali vedno še jih je mogoče zboljšati“ ter pristavil, „da bode potreba zgraditi drugo blaznico“, na kar je cesar odgovoril: „Da, blazni se vedno množé!“

Iz avstrijske delegacije. Proračunski odsek je 17. t. m. nadaljeval razpravo o bosniškem kreditu. Za zgradbo cest se je letos postavila v proračun manjša svota, ker je bila žetev v Bosni slaba in je bilo tedaj potreba stroške zmanjšati. Minister za bosniške zadeve je potem razlagal stanje o železnicah, o premogiščih ter naglašal, da so poslednja posebno bogata, tako da se je letos izkopalo nad 300.000 met. centov premoga. Naglašal je tudi zelo bogato železno rudo, ki se nahaja blizo železnice ob reki Bosni in katera ima velik pomen. Vredilo se je tudi prašanje zastran umnega gozdnarstva ter sklenola pogodba z neko imenitno tvrdko glede sekanja hrastov na več let. Zastran brodarstva po Drini je rekel, da se steše poseben parnik za vožnjo po tej reki. Ako se vožnja posreči, odpre se bogat promet, katerega doslej celo nič ni bilo. Na prašanje delegata Hausnerja je izjavil minister Kallay, da tudi on smatra davek na drobnico (blago) gospodarstvu za neugoden; ali ker ta davek znaša skoraj 400.000 gl. na leto, za to ga ne more opustíti, toliko manj, ker se troški za vojaštvo v Bosni morajo vsako leto množiti. Na zadnje se je vladina predloga o konečnem računu brez promembe sprejela.

V seji 19. t. m. je odobrila redni vojni proračun, kakor tudi predloge, zadevajoče priklad za nižje vojaške uradnike in za zboljšanje hrane vojakom. Dalje je odobrila izvenredni proračun ter izrekla, da je neporabljena svota kredita znašajočega 52½ milijona zapadla. Odobril se e tudi bosniški kredit in konečni račun za leto 1885 ter se vzelo na znanjo popolno soglasje obeh delegacij gledé proračuna ministerstva zunanjih zadev, vojne mornarice, financ, računskega dvora in carine.

V seji 20. t. m. je izvršila svoja dela. Vse vladine predloge so bile brez promembe sprejete.

Ogerska delegacija je 18. t. m. redni in izvenredni vojni kredit brez promembe rešila. Poslanec Grünwald je predlagal, naj se napravi vojaška akademija z madjarskim učnim jezikom ter naj se promeni učni načrt za vojaške realke. Barkassy je v imenu vojnega ministra izjavil, da je ta predlog za zdaj neizvršljiv. Ministerski načelnik Tisza je povdarjal, da taka prašanja niso umestna, ker rodé zdražbo mej narodnostmi.

20. t. m. je izvršila tudi svoja dela in sprejela brez promembe vse vladine predloge.

Mister Gauč je dovolil 110.000 gld. za zgradbo kirurgiške klinike v Krakovu.

Pri dogovorih o novej trgovinskej pogodbi mej Avstrijo in Italijo so nastale tolike težave in zapreke, da se je bati, da bo vse pogajanje brezvspešno. Vse lepe nade so splavale po vodi, ker Italija zahteva toliko, da Avstrija ne more dovoliti, ako noče trpeti velike škode.

Vnanje dežele.

Ruski car i carjevna sta prišla v Berolin 18. t. m. ob 10½ dopoludne; prišli so ju na kolodvor pozdravljat vsi pruski princi in princesinje. Car se je napotil v palačo ruskega poslanca, kder ga je čakal in srčno pozdravil nemški cesar. Eno uro pozneje je obiskal ruski car nemškega cesarja in potem druge prince. Ob 3 popoludne pa je sprejel Bismarka. Tudi carica je z svojimi otroki obiskala nemškega cesarja in potem še druge osobe. Ob 9. zvečer se je car z svojo obiteljo odpeljal v Petersburg. — Ta shod je imel brez dvombe političen pomen, kar priča to, da je bil knez Bismark, ko je zapisal pri ruskem poslanstvu svoje ime v imenik obiskovalcev, takoj k carju poklican, da je ostal pri njem celo uro in da je bil mej tem poklican tudi ruski poslanec grof Šuvalov.

Rusija množi vojake na nemškej i na avstrijskej meji. V Kijevu se nalagajo kanoni, ki se prepeljujejo na mejo pri Kovnem in Vinici. Tudi mnogo streliva se na mejo zvaža. Te dni se je prepeljajo na mejo 106 s puškami naloženih vagonov; vojaški promet je neki tolik, da na kijevskej železnici zaostaja drugo blago.

Bolgarska vlada je pri srbskem zastopniku zaukazala hišno preiskavo, zastopnika zaprla in njegove papirje zapečatila. Srbska vlada zahteva pojasnila. Vsakemu tujcu je prepovedan vstop v Sredec. To poročilo utegne biti pretirano.

O bolgarskem prašanji se piše iz Carigrada v „Times“, da je turška vlada dobila poročilo iz Berolina, da je nemška vlada sklenola po shodu ruskega carja z nemškim cesarjem bolgarsko prašanje v roke vzeti in storiti take predloge, po katerih se bode ozir jemalo na ruske tirjatve, pa da bo te predloge mogoče tudi Avstriji sprejeti in se tako utrdi evropski mir. Malo verjetno.

Na Francoskem je zopet vladina kriza. Ministerski načelnik Rouvier je 19. t. m. v poslanskej zbornici zahteval, da se razprava o konvertiranju do 24. novembra odloži in izrekel, da je to prašanje za vlado zaupno prašanje. Ali zbornica je pri vsem tem odložitev z 328 glasovi proti 242 zavrgla. Rouvier je potem naznanil odpoved ministerstva. Zbornica e vsled tega zborovanje odložila do ponedeljka. Stanje je zelo zmedeno. Grévy je sprejel odstop ministrov ter jim naročil, naj začasno opravljajo tekoče posle. — Grévy je 21. t. m. poklical k sebi Clemenceau-ja ter mu naročil, naj sestavi novo ministerstvo. Clemenceau je naročilo sprejel, rekel pa, da so položje druge stvari zametale, nego ministersko prašanje. Vsak ugane, da je menil samega načelnika, ki noče odstopiti, če tudi mu voda uže v grlo teče. Njegov zet Wilson, o katerem prihajajo vedno nove sleparije na dan, omadeževal ga je tako, da se je bati posilnega prevrata na Francoskom. Francoska republika je v nevarnosti in to nevarnost množe francoski republikanski poslanci sami v svojej nejedinosti.

DOPISI.

Gorica, 19. novembra. — (Slovensko bralno in podporno društvo). — Velevažno naše društvo je imelo v poletnem času dva izleta, ki sta se oba dobro oponesla. Prvi bil je v št. Florijan pri priliki blagoslovenja zastave „bralnega društva“ tamkajšnega in drugi pri priliki otvorjenja „kat. bralnega in političnega društva“ v Podgoro. Pri jednej in drugej priliki radovali in navdušili so se udje našega društva, ki je od dne do dne večje važnosti in zdatnejšnega pomena. Komaj pa se je začela zimska polovica društvenega delovanja, ko je odbor in v prvej vrsti načelnik veseličnega odseka pripravljal vse dotične pogoje v lepo in krasno „Besedo“, ki se je vršila 13. t. m. v dvorani slov. „Goriške čitalnice“, v prostorih onega društva, ki bi moralo letos praznovati petindvajsetletnico svojega obstanka, a je mesto dostojne in primerne svečanosti imelo dne 12. novembra le samo „ples“. Upati je, da se prilika te svečanosti ne opusti in da izvolijo čitalničarji pri prihodnjem občnem zboru odbor, obstoječ iz krepkih in delavnih udov, katerim bode sveta naloga, da ne postane „čitalnica“ gledé veselic le samo „plesišče“, temveč tudi „izobraževalnica“. Ali v tej zadevi je pisala dovelj naša „Soča“ v številki 44. z dnem 28. oktobra. Tam pravi med drugim: „Čitalničarji so uže lani močno godrnjali na odbor in svojo nevoljo nad njem zadosti kazali o času odborove volitve. Letos pa se ta nevolja še množi ..... Ako odbor svoje naloge ne more ali nima volje boljše spolnovati, naj odstopi in dela na to, da pridejo v odbor drugi živejši možje, pod katerimi se začno narodne moči kaj bolje razvijati in zjedinjevati, nego se to zdaj godi itd.“

Tako „Soča“, kar nas je iznenadilo. Pustiti pa moramo to zadevo in pristaviti, da je bil „ples“ z dnem 12. t. m. lep ali tudi tu se je kazala zadovoljnost čitalničarjev, kajti kakor „Soča“ z dnem 18. novembra piše, bilo je pri tej priliki premnogo čitalničarjev zadržanih(!!), da niso prišli, prišlo pa je bilo k plesu mnogo povabljenih gostov, da ni manjkalo plesalk in plesalcev“.

Drugi večer je imelo „bralno in podporno društvo“ svojo veselico. Sešlo se je bilo blizo 500 ljudi in lepa ter prostorna dvorana je bila natlačeno polna. Spored se je vršil v najlepšem redu. Petje bilo je prav dobro. G. pevovodja Pahor ima pri tem največje zasluge. Njemu je bilo mogoče združiti pevce goriške, podgorske in štanderžke. Z neumornim trudom je vadil vse pevce, v kar sta mu posebno pripomogla pevovodja Štandrežki in Podgorski (dva hvalevredna brata Bajta). Razun prve pesni ponoviti se je morala vsaka pesen, kajti mnogobrojno občinstvo ni jenjalo ploskati. Še lepše pa so peli mešani zbori. Mešani zbor je za podporno društvo nekaj novega in zopet čast g. Pahorju, da je umel zbrati toliko izvrstno izurjenih gospodičin pevk. Mešana zbora „Bledi mesec“ in „Lunici“, oba za nas povsem nova, poslušali bi bili še mnogokrat. Iskreno zahvalo gospodičinam, hvalo pevcem! Točka „Deklamator v zadregi“ izvršila se je prav povoljno. Gospod Zavrtanek je poezijo sam složil, sam deklamoval in žel je veliko hvaležnost občinstva. Opazovali smo v mladem gospodu lep talent v deklamovanji in dober talent v prilično skladbo jednakih pesni. Daj, da se zopet vidimo! Naprej gospod Zavrtanek!

Pri deklamaciji „Romarice“ nas je vrla hčerkica župana iz Podgore, mlada Ivanka Klančič-eva prav iznenadila. Prvikrat je nastopila, a bila je neustrašena in je nalogo svojo tako izvršila, kakor bi bila uže stara deklamovalka: lepi, nježni glas, pristojno kretanje, lepo naglašanje in prav občutno izrekanje vplivalo je na občinstvo. Dobili smo na ta način zopet novo izvrstno moč, na katero bomo s časom ponosni. Dragej gospodičini pa v imenu poslušalcev naše čestitanje! Da bi le večkrat nastopila, kajti tudi v igri na citrah, kjer nam je lepo ubrala strune ter „venec narodnih slovenskih pesni“ tako milo in dovršeno igrala, da se je v obče prikupila, pokazala je, da je v resnici velevredna pridobitev za naše društvo. Igra „Štempihar“ igrala se je prav dobro in je žela mnogo pripoznanja. Občinstvo se je radovalo in svojo zadovoljnost neprestano kazalo. Posebno sta se odlikovala postrežnik Jurij (gospod Zavrtanek) in hišina Cenka (gospodičina Jug). Dobro in na občni smeh in radost igrala sta Kričaj in Štempihar (gosp. Pahor in gosp. Dekleva), tudi Leskovec in Mišjak sta bila na svojem prostoru. V Ernestini pa smo zopet dobili novo moč v igrokaze (gospodičino Lebanovo), samo da je bila njena naloga nekoliko premajhna. Prihodnjič zopet ali v večjej in hvaležnišej nalogi! Vsi igralci in igralke zaslužijo zahvalo, kajti v jednem tednu ni mogoče, da bi se mlade, še ne vajene moči privadile boljše, kakor so to naši vrli diletanti podpornega društva storili. Hvala jim in večkrat kaj jednacega, kajti posebno igre dopadajo našemu občinstvu. Pri domačej zabavi so se vršile lepe pesni naših pevcev z dobrimi in jedernatimi napitnicami. Posebno se je dopadal nagovor „o našej Habsburgskej hiši in imengodu presvitle cesarice Elizabete“: Občinstvo je stoje zapelo cesarsko himno in stoterni živio-klici so odmevali po prostorih.

Na ta način je podporno in bralno društvo v Gorici v prav lepej jedinosti in složnosti ter občej navdušenosti praznovalo to društveno svečanost. Kakor se čuje, meni odbor tudi za adventni čas kaj ukrenoti. Sredi meseca decembra pa bo občni letni zbor, pri katerem se med drugim tudi izvoli nov odbor. Da bi bila izvolitev srečna in v napredek našega drustva želi vsem udom

Rodoljub.

Iz tolminskih gora, dne 16. novembra. [Izv. dop.] — „Sloga jači, nesloga tlači“, tako se glasí star rek. Resničen in lep je ta rek, kateri bi mogel vsak pravi domoljub vedno pred očmi imeti in delati za to, da bi dobil ta resničen rek več veljave. Koliko bi se lehko storilo v korist narodnega probujenja, ko bi bilo ostro zapovedano posnemati ali prav spolnovati, kar veleva oni rek. Žalibog pa, da tukaj pri nas je le prav malo takih, ki bi hoteli spoznati korist „sloge in edinosti“, pač pa nasprotno. Lehko bi se napravilo marsikako koristno društvo, ali vsaj „bralna društva“, katerih je tukaj pri nas za prospeh narodne zavesti in ljudske omike tako potreba kot želodcu vsakdanje hrane. Pa kaj pomaga, ker strasti, „sovraštvo in ne-edinost“ prevladujejo in izpodrivajo vsako dobro započetje. Čeprav se ustanovi kako „društvo“, predno mine leto, uže so si udje navskriž.

Takih in enakih izgledov imamo le preveč. Društva vže ustanovljena in pevski zbori hirajo; ni več sluha o njih. Saj pa še tam, kder imajo vseh moči zadosti, le prežalostno je v tej stvari. Na sv. Viškogori imajo dva č. g. duhovnika, g. učitelja, mladega skladatelja in še precej dober pevski zbor, vendar v napredku niso nič kaj bolj od druzih; to so dejansko svetu pokazali. Ustanovili so pred dvema letoma „bralno društvo“, kojemu predsednik je čest. g. župnik. Začetkom je še precej dobro to društvo napredovalo; vsak dobro misleči se je tega veselil v nadi, da tam bode društvo lehko vrlo delalo na narodnem polju, kajti imajo zadosti moči, v naših krajih nikjer toliko. A žalibog, varal se je močno, kdor je to mislil, ker danes lehko na prste ene roke „ude“ sešteje. Kdo je tega kriv, da ne gre, kakor bi moglo iti? Ne bi li lehko imeli močnega bralnega društva, katero bi rodilo lep in dober sad napredka? — Lehko bi bili sv. Viškogorci v izgled vsem sosednim občinam. Da pa tega ni, uzrok je grdo sovraštvo, izrod peklenske nesloge, ki zavira vse dobro. So pa tudi ljudje prepiraželjni, ki menijo, če se le kaka majhna otročarija dogodi, to mora ves svet vedeti ter

---

v tehani (ploščata puščava), druga pa je bila, ko sem prišel v Algir tako slaba, da sem jo moral prodati!“

„Peljali se bodemo tedaj skoz džebel-bou-Recal k osemnajstim oazam Sibana, in v Biskari se preskrbimo z dobrimi jezdnimi kamelami. Tedaj bodi pripravljen in glej, da se do Bab-el-Guda skažeš srčnega in imenoval Te bodem Djecar bej in el Kebir!“

„Meniš morda, sidi, da sem tušan (bojazljivec)? Ne bojim se leva, ne smum-a (pustinjski veter); vlovim gnu-ja, umorim pantra in škorpjona. Ako moj glas zadoni, trese se vsak in ne odreče mi imena, koje imam!“

Priklonil se je in zapustil sobo.

Gospa Latreaumont je stopila k meni in mi podala desnico.

„Tedaj resnično izpolnite željo, če prav je vslika in drzna? Že jutri hočete oditi in se ne vdeležite naše gostoljubnosti?“

„Gospa, v okolščinah smo, koje tirjajo brzo početje in ako dovolite, vdeležim se po vrnitvi Vaše gostoljubnosti. Prosim Vas tudi, ako Vam je mogoče, shranite moje stvari, kojih nemorem se seboj vzeti“.

„Prav rada gospod! Precej pošljem po nje na ladijo“.

„Oprostite, gospa, nastanil sem se v „Hotel de Paris“.

„Kaj ste storili, v „Hotel de Paris“ vstopili, razžalili ste nas!“. (Dalje prih.)

to na široko in debelo po časopisih raznašajo, češ, naj se vsak, kdor čita, spomni Sv. Viškogorcev, če je kdaj že slišal kaj dobrega o njih, ter tako sramoti sebe in svoj lastni kraj. Uže tako nas Slovence naši nasprotniki zaničujejo in nam le surovost očitajo. Tedaj ne izročujmo sami sebe in narod sovražniku v posmeh in ne pričajmo krivo proti narodu svojemu! Vsak domači prepir se lehko popravi doma, na domačem pragu. Kdor take stvari v svet trobi, sneti v svojo skledo in je izdajalec česti kraja svojega ter kriv vsega daljnega prepira. — Vsak naj spozna, da sam eden se ne more ne prepirati niti pretepati; tedaj, kjer je prepir, moreti biti dve stranki in tam ni nič dobrega pričakovati. Tisti pa, ki je glavni uzrok prepira, tajni strankar je in hujskač. Tedaj vsak naj pomete hišo svojo in potem še le kako drugo.

Tako je, gospodine dopisnik v štv. 45. „Soče“ iz Sv. Viškogore, če se ne motim. Vi mislite z neresnico in osebnosti v „Soči“ oprati storjene neumnosti, a močno slabo ste zadeli. Ko je od one neumnosti uže vse molčalo, in niti dotičniki od tega niso govorili, padlo je Vam v glavo, da morate to svetu na znanje dati. Je bilo li potreba, da zdaj svet Sv. Viškogorce obsoja in se Vam roga? Ali ne bi bilo lehko brez tega? — Po pravici in smelo Vam pravim, da ste Vi edini vsega nadaljnega prepira krivi! Ali ni sramotno to? Kadar boste imeli zopet kaj tacega, pojdite raji prigovarjat in navduševat tamošnje fante, da pristopijo kot udje „bralnemu društvu“. To bode Vam v čast in tudi fantom vsakdo poreče: „Zares vrli fanti so“.

Od Karavank. 19. nov. — (Kako porabiti zimo za národne namene). — Bliža se zimski čas, ko vsa priroda počiva in z njo tudi njeni obdelovalci. Zdaj ima tudi kmetovalec čas, da bolj skrbi za svoje dušne potrebe. V tem času naj se snujejo čitalnice in bralna društva, posojilnice in podružnice sv. Cirila in Metoda. Zdaj namreč utegnejo posestniki zahajati k takim posvetovalnim shodom. Že obstoječe podružnice sv. Cirila in Metoda naj napravljajo zimske veselice družbi na korist, in to priložnost naj porabijo za nabiro novih udov in podpornikov med kmetskim ljudstvom. Bralna društva so tudi zelo koristna, da se narodni somišljeniki shajajo in drug druzega k večjej delavnosti spodbujajo; ob enem pa se likajo in izobražujejo z berilom. Kjer takih društev še ni, kakor na pr. na Koroškem, tam naj se zdaj snujejo, ko je mogoče, kmetovalcev vkup dobiti. Kajti po leti se bo vsak izgovarjal, da nema časa; in če prav ob nedeljah nič ne delajo, vender so utrujeni od celotedenskega trdega dela in se jim ne ljubi, eno uro ali več ur daleč na posvetovanje hoditi. Prav isto velja o ustanovitni posojilnic, ki so za naš gospodarski razvoj in za našo svobodo silno potrebne.

Želeti je toraj, da bi rodoljubi po zimi ne obsedeli za pečjo, ampak da bi ta čas prav porabili, ker je za narodno delo bolj ugoden, ko kateri drug. Ako se za potrebna društva sedaj seme položi, t. j. da se udje naberejo, začasni odbor izvoli in pravila vladi v potrjenje predložé, potem se društvo prav spomladi, ali na leto, tedaj v najlepšem času oživi in se more porod slovesno praznovati. Na delo toraj!

Domače vesti.

Imenovanje. Poštni komisar gospod Desiderij Zebal je imenovan poštnim tajnikom.

Odlikovanje. Žendarmerijski okrožni stražmešter Josip Roth v Gorici in žendarm. stražm. Josip Kocijančič iz Kviške sta bila odlikovana v priznanje dolgoletnega izvrstnega službovanja prvi z srebrnim križcem za zasluge s krono, drugi z srebrnim križcem. Odlikovanje se je vršilo jako slovesno na velikem trgu v Gorici.

Dr. Tavčarju so priredili njegovi prijatelji v Ljubljani banket v gostilni „Pri slonu“ povodom častnega in srečnega izida kazenske preiskave. V mnogih govorih so mu prijatelji izražali svoje veselje.

Zastopnikom v deželni zbor kranjski za Kočevje in Ribnico je bil izvoljen namesto ranjkega g. Fabra národni kandidat, c. kr. okr. sodnik v Ribnici g. Fran Višnikar. Slava zavednim Ribničanom!

† **Gosp. Rauch vitez Zollwart,** viši finančni sovetnik in umirovljeni vodja glavnega carinarskega urada je umrl v nedeljo v 86. letu svoje starosti. Pokojni je bil odlikovan z viteškim redom železne krone in Franjo-Josipovim redom.

O Levstikovem pogrebu posnemamo iz „Sl. Nar.“ dokaz, koliko spoštovanja je užival pokojnik v mestu Ljubljanskem in po deželi, kako ga je ljubila in cenila mladina slovenska. Nad 1000 dijakov ljubljanskih srednjih šol se je prostovoljno udeležilo pogreba, zvrstivši se po štirje in štirje pred krsto. Sredi tega polka bodoče slovenske inteligencije nosili so dijaki mnogobrojne vence. Skoro vsak posamični gimnazijski razred podaril je venec. Posebno krasen je bil venec „Dunajskih Slovencev“ in društva „Slovenije“, ki so ga isti člani nosili sami, venec „Sokola“, Ljubljanskih bogoslovcev in cela vrsta druzih vencev. Za dijaki korakalo je 12 bogoslovcev, ki so prišli popolnem prostovoljno in peli po vsem potu do pokopališča „Miserere“. Krsta je bila pokrita s krasnimi venci in palmovimi vejami. Za krsto stopala sta brat in sestra Levstikova, potem pa gotovo nad 3000 spremljevalcev, ki so obsezali vse, kar ima Ljubljana odličnih mož in inteligencije. Tudi iz nemškega tabora je bila udeležba prav številna. Komaj ob ½6. uri dospel je sprevod do pokopališča in 6 je bila ura, ko so zagrebli Levstika. Pevski zbor Ljubljanske Čitalnice zapel mu je zadnjo žalostinko „Nad zvezdami“.

Pogreb preč. g. Antona Hrovatina bil je jako sijajen. Pred mrtvaškim vozom, pokritem z mnogimi venci, korakalo je tržaško veteransko društvo z godbo, čest. duhovščina tržaška, njej na čelu presv. gosp. škof dr. Glavina in kanoniki. Zastopane so bile tudi razne civilne in vojaške oblasti, sodnije, mestni zastop in brezbrojno občinstvo je dokazalo svoje spoštovanje do umršega gosp. župnika. — Presv. gosp. škof je blagoslovil truplo v novej cerkvi sv. Antona, zatim pa se je prepeljalo na Opčino, kjer je našel pokojni zadnji počitek.

Politično društvo „Edinost“ je sklenolo v odborovej seji dné 20. t. m. izvoliti posebén odsek, kojega članovi imajo predložiti svoje nasvete odboru radi urednika društvenega glasila „Edinost“. V ta odsek so izvoljeni gg. Fran Cegnar, Mate Mandić in M. Živic. Po poročilu imenovanega odseka skliče se zopet odborova seja, v katerej se ima posvetovati tudi o prihodnjem občnem zboru.

Pekovska zadruga v Trstu se jako čudi postopanju sl. našega magistrata, koji je sprejel uže dnè 17. junija t. l. po sl. c. kr. namestništvu potrjena društvena pravila in vendar je še-le pred nekoliko dnevi sklical po italijanskej okrožnici gospodarje na shod. Slavni magistrat dobro vè, da je c. kr. namestništvo izrečno naložilo, da ima do 1. oktobra uže zadruga popolnoma pravilno obstati ali — kaj hočemo? Obžalujemo mestno diktaturo, ako ima toliko opraviti, da po dolgih 5 mesecih komaj reši — njej neugodne zadeve. Vendar pa se tolažimo z pregovorom: „Meglio tardi che mai“.

O Lloydu. Ker je kolera v Italiji prenehala, obiskovali bodo lloydovi parniki zopet pristanišča v Ankoni in Brindizi.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so nekateri udje delalskega podpornega društva v gostilni gospoda Perhavca 1 gld. in veselo društvo na Vrdeli 1 gld. 80 nč. skupaj 2 gld. 80 nč. Hvala jim!

Doplačivanje na carino. Finančno ministerstvo je odredilo, da se ima v teku meseca decembra t. l. doplačati na carino 23½% v srebru ako se plača carina v srebru in je propisana v zlatu.

Statistika umrlih. Od 13. do 19. t. m. je umrlo v Trstu 73 oseb in sicer 35 možkega in 38 ženskega spola. Po starosti je bilo 12 do 1., 15 do 5., 9 do 20., 6 do 30., 2 do 40., 12 do 60., 11 do 80. leta in 5 čez 80 let; za 1 osebo se ne vé prave starosti. Lani je umrlo v istem času 8 oseb več kakor letos.

Razpisana štipendija. Za šolsko leto 1887-88. podeli se iz Štubeljeve ustanove štipendija 36 for. na leto dijaku, rojenemu v Gabrijah, Štanjelu ali pa v župniji Komenskej. — Prošnje do 10. decembra t. l. knezoškofovskemu ordinarijatu v Gorici.

Tržaške novosti.

Umor. Gosp. Henrika Mozetiča, blagajnika kreditnega zavoda je ustrelil v soboto g. Viktor Maffei, podblagajnik pri istem zavodu v stanovanju svoje ljubice, krojačice Marije Ribas, stanujočej v ulici Cordainoli št. 4. Sijajen pogreb nesrečnega mladeniča je dokazal iskreno sočutje tržaških trgovinskih krogov. Stroga sodnijska preiskava bode dokazala nagib žalostnemu činu. Pokojni je bil tudi častnik v rezervi c. kr. vojske ter bil ranjen in odlikovan v Bosni. Smrt mu je prizanesla kroglje v boju za svojega cesarja ali prinesla mu je kroglja zločinca. Tugojočej rodbini izražamo naše sočutje.

Ogenj. V nedeljo popoldne vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika g. Ant. Polk na Greti. Požarna brambra je rešila glavno poslopje ali prvo je pogorelo do tal. Nastala škoda je čez 1000 gl.

Iz Štanjela se nam piše: Pred kratkim smo zvedeli, da se sedanja šola za silo v Kobiljiglavi nadomesti z redno. Mi nemamo nič zoper to, in še ta ukrep slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta sežanskega hvalimo; vender se nam zdi, da bi bilo umestno, da se povsod enako pravično postopa. Če v Kobiljoglavo pošljejo postavno izpitanega učitelja: zakaj bi se to ne storilo tudi v — Štanjelu? Štanjelska šola gotovo šteje toliko učencev, da bi se tù morala ustanoviti dvorazrednica, ako bi se hotelo le količkaj ozirati na — postavo. In vender niti pravega učitelja tù nemamo, ker mnogobrojno tukajšnjo šolo poučuje mlad kaplan, ki je še le lansko leto v Gorici zvršil bogoslovje. Mi nemamo nič zoper g. kaplana, vrlega narodnjaka; a toliko si usojamo omenjati, naj bi položil učiteljski izpit, ako želi ostati šolski voditelj. Poleg njega naj bi nam sem poslali še podučitelja ali podučiteljico, ker tolikega bremena ne zmore jedina učiteljska moč. Ako pa g. kaplan ne misli napraviti učiteljskega izpita, naj bi se razpisali nadučiteljska in podučiteljska služba v Štanjelu. Prazen je izgovor: štanjelski kaplan mora biti ob jednem tudi učitelj, ker sicer ne bi mogel izhajati; kot duhovnik bi pa imel premalo posla. Mislim, da tukajšnjo duhovniško službo popolnoma lehko opravlja g. vikar sam; namesto kaplana pa nam dajte sposobnega šolskega voditelja, ki našo šolo privede do dovršnosti, katera jej je potrebna v sedanjih — razsvetljenih časih!

Poslana. *)

Slavno vredništvo „Edinosti“!

S tem, da ste tudi Vi v svojem cenjenem listu „Edinosti“ objavili dopis iz Gorice 9. septembra t. l., ki ga je priobčil naš deželni poslanec dr. Al. Rojc v „Slovenskem Narodu“ št. 205 t. l., jako ste ustregli vsem podpisanim, ki se Vam zaradi tega presrčno zahvaljujejo. Ustreženo pa je s tem tudi prebivalstvu vsega Primorskega, ker ste tako pospešili znanje in spoznanje v tako važnej zadevi, ki zahteva zdatnih davkov in drugih žrtev od naših ubogih deželic.

Ob tej priliki se podpisani ob enem zahvaljujejo deželnemu poslancu dr. Al. Rojcu, ki je takó natanko preiskal toliko težavno bolnišnično prašanje naše dežele, in ki se je z vestno rešitvijo tega prašanja pogumno potezal v našo gmotno korist in v blagost trpeče človečnosti.

France Saksida, posest. v Saksidu-Dornberg, obč. zastopnik, Janez Lesjak, posestnik v Saksidu, Saksida Stefan, posest. v Saksidu, Anton Rojič, obč. zast., Vincenc Sinigoj, posest. Dornb. Janez Budin, posestnik, Jožef Saksida, obč. zastopnik v Žalovščeku, Valentin Kosevev podžupan v Černičah, Janez Leban, mlinar in posest. v Černičah hšt. 2, Josip Pečenko, posest. in mlinar, Ivan Ličen posest. v Rifenbergu, Anton Pečenko obrtnik v Rifenbergu, Janez Bersa, krčmar v Rifenbergu, Henrik Hebat iz Rifenberga, Colja Janez iz Rifenberga, Franjo Fabiani iz Rifenberga, Jožef Vidmar iz Rifenberga, Jožef Sčukovt iz Rifenberga, Poljšak, župnik, Fran Zorn, posestnik v Prvačini, Andrej Sinigoj, Janez Gregorič, posest. in podžupan v Prvačini, Andreja Gregorič, vel. posest. v Prvačini, Vinko Gregorič, posest. in obč. zast. občine Prvačina, Juri Furlani, podžupan, Janez Zorn, posest. in obč. zast., Jožef Orel, učitelj v Prvačini, Jožef Brič, obč. zastopnik Dornberg, Andrej Pauliza, Lovrenč Sinigoj, obč. zastopnik, Andrej Cotič, obč. sov., Jožef Kralj, veleposestnik v Dornbergu, Jožef Lah, posest. v Dornbergu, Ulrih Golja Dornberg, Andreja Bandelj, Dorenberg podžupan, Anton Saksida, posest. v Žalovščeku, Anton Rojc, posestnik v Žalovščeku, Jožef Vižentin, posestnik in podžupan v Žalovščeku, Jožef Baša, veleposestnik v Dornbergu, Franc Berce, posestnik, podžupan v Dornbergu, Hrodelja, kaplan v Dornbergu, Ivan Vodopivec, Dornberg, posest., Jožef Čotič, Dornberg, obč. zastop., Karol Kerševani obrtnik v Dornbergu, Jožef Rojc, obč. zastopnik v Dorenbergu, Josip Šinigoj, posestnik v Dornbergu, Anton Baša, posest. v Dornbergu, Janez Mreule Dornberg, Jakob Mozetič, posest., Andrej Kaučič, posest., Anton Vodopivec, obč. zastopnik, Jožef Sinigoj, posestnik, Dornberg, Michael Rojc, posest., Lisjak Jožef, posestnik v Saksidu, Andrej Saksida, posest. v Zalovščah, Vodopivec Fran, posestnik, Bosa Franc, posestnik v Saksidu, Anton Furlani, posestnik v Prvačini, Budol Janez, posest. v Prvačini, Rubbia, oskrbnik grofa Koronini, Jožef Hervin, Jožef Žižmon Vogersko, Blaž Sedevčić Vogersko, Anton Lovrenčič, učitelj v Šenpetru.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava veleva.

Iz Podčavna.

Deželni zbor goriški se bliža, z njim pa tudi razne obravnave. Med poslednjimi utegne biti najvažniša ona zadeva, o katerej se je razpravljalo mnogo že lanskega leta, namreč zadeva bolnice usmiljenih bratov v Gorici in pa prašanje o osnovi nove goriške bolnice. To in ono nas je že lani zelo zanimalo, zato ker gre za drago človeško zdravje, ob enem pa tudi za deželno finančno stanje.

Podpisani kot preprosti kmetje ne moremo in neznamo preiskovati jedra takim opravilom, ampak se opiramo na prošlega leta izšlo brošuro poslanca dr. Al. Rojca, na razna poročila v „Slovenskem Narodu“ in drugih časnikih, kakor naposled na izjavo dr. Rojca samega, ki se je z njegovim podpisom, ni davno tega, natisnila v „Slovenskem Narodu“ in „Edinosti“. Iz vseh razprav, poročil, dopisov in pojasnil, odgovorov sodimo in moramo misliti, da je dr. Rojc pisal in govoril skozi in skozi resnico. Ako je pa vse to resnično, kar je dr. Rojic spravil na dan, potem je postalo prašanje o bolnicah goriške dežele toliko važniše zastran tega, ker o vsem tem sodi ne kak navadni deželni poslanec, ampak zastopnik, ki je izvedenec v takih rečeh po svojem poklicu. On se je torej postavil v bran, ne le da bi opravil dolžnost svojo do svojih volilcev, temuč tudi da bi zastopal najimenitniše dobičke in koristi vse goriške dežele, ki se dotikajo najnižjih do najviših krogov v finančnih in zdravstvenih zadevah.

Zatorej izrekamo s tem goriškemu deželnemu poslancu, zdravniku dr. Al. Rojcu popolno zaupanje, kakor obsojujemo vse ono nasprotstvo, proti kateremu se je bilo in se je menda še bojevati dr. Rojcu na raznotere strani za resnico in blagost goriške dežele.

V Selu dne 13. novembra 1887.

(65. podpisov).

Oznanilo.

Kakor poprejšna leta oddalo bo podpisano županstvo svoje izvrstne pašnike na Nanosi v nedeljo dne 27. novembra t. l. ob 3 uri popoldne onemu za tri leta v najem, koji bo več ponudil.

Ti pašniki so:

1. Blizo 800 oralov obsegajoča planina „Ravnik“, najemnik te planine smel bo tudi v občinskem pašniku past.
2. Blizu 600 oralov obsegajoča planina „Jelovše“.
3. Paša z 800 oralov velikim občinskem gojzdu.

Županstvo v Vipavi
dne 21. novembra 1887.
Ant. Hrovatin župan.

Nič več zobobolov.

Voda za zobe lekarničarja G. B. Rovis ozdravi hipoma vsak največi zobobol, zabrani narejenje tartara in gnjilje zob, ohrani bele, ojači zabrne in čisti ustni dih. Na prodaj v lekarni **ROVIS** Corso 47 po 50 kr. steklenica. 6—10

J. SIRK
Androna Gusion št. 2 v Trstu
priporoča **veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo.** — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100-85

SREBRNICO
ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja **Wilkensona** popolnoma in stalno.
Prospekt zastonj.
Karol Kreikenbaum
19 Braunschweig. 40—52

Javna zahvala.

Podpisani izreka ginjenim srcem toliko v svojem, kolikor v imenu vsih nenavzočih sorodnikov globoko občuteno, najtoplejšo zahvalo slavnemu občinstvu, crkvenej, civilnej in vojaškej oblasti in tudi vsem posameznikom in korporacijam, koje so se udeležile pogreba nepozabljivega

Monsignora Antona Hrovatina

ter s tim izkazali svoje sočutje na nenadomestljivej zgubi.

V Trstu, dne 19. novembra 1887.

Don Anton Hrovatin,
nečak.

SLOVENSKI

„ŠALJIVI KOLEDAR"

za leto 1888

bogato ilustrovan

izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu

po 40 nvč. komad.

Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici

po 45 nvč.

KLINIKA za spolne in želodčeve bolesti, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje v de, in za vse bolezni mehurja, droba in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 37—76—104

C. Stroetzel,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee.

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.

Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Rekonvalescentom.

Podpisana ima še nekaj hektolitrov kraškega **starega terana 1886** na prodaj po 20, 25, 30 i. d. na debelo in na drobno.

Tomaj pri Sežani 11. nov. 1887.

Jos. Avsenik.

Proti mrazu i mokroti

so novo-izumljene, pletene, tople, jako trpežne in lepo barvane 3—2

TIGER-OBLEKE *za gospode*

po f. 2.— vsaka obleka

katera obstoji iz par hlač in jopice ter ima taka obleka te le lastnosti:

1. Prileţnost na vsako truplo. 2. Pridržuje enomerno toploto. 3. Prihrani težko površno obleko. 4. Je po ceni in trpežna.

Kdor ima tako obleko, je zavarovan proti mrazu.

Pošilja proti poštnem povzetju

J. H. RABINOWICZ,
Wien, III. Hintere Zollamtsstrasse 9, Wien.

Zdravilni plašter

(CEROT).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in tudi take, ki so se uže spremenije v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudelno pomaga v bolečinah materinskih itd. 50letna skušnja z izvrstnim vspehom, kakor razvidno po neštevilnih spričalih, kateri se morejo pokazati vsakemu — dobiva se v lekarni

ROVIS, Corso št. 47. 6—10

Najboljši

papir za cigarete

11-36 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vsučiliščU, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

FAC-SIMILE DE L'ETIQUETTE 17, rue Béranger, à PARIS

10.000

parov hlač za gospode je bilo pr pravljenih za izvožnjo ali morali so zaostati vsled nove višje carine. Dobil sem torej ukaz, da jih prodam na drobno ali na debelo za vsako ceno. Zato otdam par takih

zimskih hlač za gospode

za samo 1 gl. 25 novč.

Hlače so izdelane jako dobro po najnovejšej dunajskej noši. Z tem delarjem je plačano samo šivanje in da ne bi kdo dvomil, izrečem, da so te hlače **elegantne, trajne in tople gornje hlače** ter jih sprejmem nazaj, ako to ni resnica. — Ker se te hlače strašno hitro prodajajo, naj se vsakdor požuri jih naročiti. Prosimo, da se naznani pri naročbi širokost koraka. — Pošilja se samo po poštnem povzetju. — Naslov je: 3—1

M. Apfel,
Wien, I., Bezirk, Wollzeile Nr. 11.

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga **dežnikov za gospe in gospode** za jako nizke cene. — **Denžiki iz bonbaža od 90 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.**

Mali dežniki za otroke od **25 novč. naprej.** Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 21—104

Takoj delujoče. Uspeh zajamčen.

Neizogibljivo!

Vsak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za uradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose peruti i osedenja.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalje 50—15

J. Grolich u Brnu.

U **Trstu** samo kod A. Praxmarer, P. Prendini; v **Ljubljani** Edv. Mahr-u; v **Gorici** lekar C. Cris. offoletti, B. Pontoni lekar, A. Hermanek drogar; v **Reki** lekar J. Gmeiner; v **Celji** Ed. Pellé; v **Mariboru** J. Martinz; v **Gradci** Kasp. Roth, Murplatz 1.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cena 85 novčića. —

Ni sleparija!

Pristno **BRNSKO SUKNO** za jesensko in zimsko **sezono** nadvladuje kar se tiče finosti interpežnosti vsaki sličen fabrikat, pošilje proti poštnem povzetju skladišče sukna

SIEGEL — IMHOF
Brno (Brünn).

1 kupon sukna za obleke
Mtr. 3/10 iz fine volne f. 4.80
Mtr. 3/10 iz jako fine volne „ 7.75
Mtr. 3/10 iz posebno fine volne „ 10.50

1 kupon sukna za črno obleko
Mtr. 3/25 finega črnega sukna f. 7.—
Mtr. 3/25 jako fini Peruvienne in hekinga „ 9.50

Vsaki kupon zadostuje za kompletno žensko obleko (Hlače, pršljak in suknjo).

Sukno za zimske suknje
Mtr. 2 Boy fino f. 4.80
Mtr. 2 Boy jako fino f. 8.—
Mtr. 2 Palmerston fini f. 7.—
Mtr. 2 Palmerston jako fino f. 9.50
Mtr. 1/75 Loden za lovsko suknjo f. 4.25

Sukno iz češljane volne, Tüffel, suknja za deževne kabanice za gospe in vsako vrstno sukno po jako nizkej ceni.

Uzore zastonj in franko. 20—13

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITNEG ZAVODA

za trgovino in obrt.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2½%
8- „	3 „	3-mesečni „	2¾ „
30- „	3¼ „	6- „ „	3 „

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju objave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Salcburg — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje koponov pri odbitku 1% provizije

Predujmi.

Na jamčevne listine v gotovem, obresti po pogodbi. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 13. oktobra 1887. 37—48—47

Singerstrasse Nr. 15, zum goldenen Reihsapfel. **J. PSERHOFER-jeva Apotheke** in **Wien**

Kričisitilne — nekdaj **universalne krogljice** zvane, zaslužilo res zadnje ime, kajti ni skoraj bolezni v kojej ni te krogljice tisočkrat ne pokazale svojega čudotvornega uspeha. V najhujših boleznih v kojih se je mnogo druzih zdravil rabilo, se je po teh krogljicah neštevilokrat in v zelo kratkem času popolnoma ozdravljenje zadobilo. Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr. jeden zavitek z 6 škatljicami 1 gld. 5 kr. pri nefrankirane pošiljatvi po povzetji 1 for 10 kr. Proti gotovini stane pošiljatev: 1 zavitek krogelj f. 1.25. 2 zavitka f. 2.30. 3 zavitki f. 3.40, 4 zavitki f. 4.40. 5 zavitkov f. 5.30, 10 zavitkov f. 9.20. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).

Došlo nam neštevilo pisem v kojih se kupčevalci in rabilci teh krogelj zahvaljujejo za ozdravljenje iz vsakovrstnih nevarnih bolezni. Vsakdo, ki je le enkrat poskusil se s temi krogljicami zdraviti jih priporoča i drugim.

Naj sledè tu nekatera teh zahvalnih pisem:

Leon ang, 15 maja 1883.

Blagorodni gospod! Vaše krogljice delajo kar čuda. one neso enake drugim hvalisanim pomočkom, temveč v resni i pridobé zdravje v em, ki jih rabijo.

One krogljice ki sem jih o velikonoči naročil, sem skoraj v ve razd i mojim znancem in prijateljem n vsem so pomagale, celó stare, bolane in hirajoče osebe so po njih na aj zdravje zadobile, ali vaj se je njih bolehnost na boljše obrnila. Jaz Vas prosim zato, da mi jih še pet zavitkov pošljete. Zahvaljujem se Vam srčno jaz in z menoj vsi drugi, ki so rabivši Vaše krogljice ozdraveli.

Martin Deutinger.

Bega Szt. György 16 febr 1882.

Velecenjeni gospod! Ne morem se Vam zadosti zahvaliti za Vaše krogljice ker uže mnogo let je moja soproga bolehala na zaprtju čev ter le Vaših kričistilnim krogljicam se ima zahvaliti, da če tudi ni s popolnoma ozdravela ter mora še kdaj pa zdaj kako vziti, vendar se jej je ona mladeniška svežost povrnila, da more sedaj pri svojih opravkih biti. Prosim a to mojo zahvalo razglasite, da le spoznajo vsi bolni ter da mi pošljete še dva zavitka krogljic in dva kosca kitajskega mila.

Z odličnim spoštovanjem

Alojz Novak, cvetličar.

Vaše blago odje! Gotov, da morajo vse Vaša lečila biti enakega dobrega vspeha vakor vaš znani ledeni balzam koji je v mojej družini mnogim starim ozebinam konec storil, čeprav nič kaj rad ne zaupam onim tako imenovanim universalnim pomočkom, vendar sem odložil si Vaših kričistilnih krogljic vkupiti, da z njimi prerenem dolgoletno hemorojdal o bolezen, in res izpoveda i moram, da mi je Vaše sredstvo po štiri dnevnem uživanju mojo staro bolezen odvzela ter da ga sedaj mojim znancem gorko priporočam. Dopuščam Vam, da te moje vrstice o javite, ali brez mojega polnega podpisa udani C. pl. T.

V Beču, 20. februarja 18 1.

Amerikansko mazilo za trganje po udih, najboljši pomoček proti protinu in drugim rumatičnim bolestim v hrbtenem mozgu, migreni, nervozalm zobo olim, glavobolim, trganju v ušesih itd. itd. 1 gld. 20 kr.

Tekočina iz alpinskih trav W. O. Bernhard-ov 1 steklenica f 2.60, ½ steklenice f. 1.40.

Esenca za oči Romerhausen-a, 1 steklenica f 2.50, ½ steklenice f. 150.

Prah za znoj na nogah 1 škatljica 50 kr. z poštnino 75 kr.

Pserhoferjeva tannokininska pomada uže mnogo let od zdravnikov pripoznana kot najboljše sredstvo za rastje las. Lepo opravljena škatljica 2 gold.

Universalni plašter profes. Steudela proti vsakovrstnim ranam, gnjusnim ulesom, celo proti starim ulesom na nogah, ki se zdaj pa zdaj znovič odpirajo, proti črvu na prstu (Flugerwurm) itd. 1 pos. 50 kr. z poštnino 75 nč.

A. W Bulrichova universalna čistilna sol, izvrstni pomoček proti i vsem nastopkom slabe pribave kakor: glavobolu, trganju v glavi, želodčni in krču, hemorojdalnim bolestim, zapeki itd. 1 zavitek 1 gld.

Francovo žganje 1 steklenica 60 kr.

J. Pserhofer-jev Ledeni balzam. uže mnogo let za najboljši pomoček spoznan proti ozeblinam vsake vrste kakor tudi proti starim ranam itd. 1 posodica 40 kr. po pošti 65 kr.

Balzam za goltanec zanesljiv pomoček proti debelemu vratu, 1 pos. 40 kr. po pošti 65 kr.

Živenska esenca (praške kapljice) pr oti po habljenemu želodcu, slabi prebavi, vsakovrstnem trženju v dolenjem telesu, izborno domače vračilo 1 flaçon 20 kr.

Trpotčev sok občno znano izvrstno zdravilo proti katru hripavosti, trpnemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. 2 st. z p 1 f 20 nč.

Izven imenovanih izdelkov vdobivajo se še druge farmaceutične specijalitete ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene:

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovini ali povzetju Pri prejšnjej dopošiljatvi denarja (najbolje po poštnej nakaznici) stane porto dosti manj nego pri povzetju (7—12)

16-20

Na deželo se pošlje na zahtevo cenik se slikami prost poštnine.

Največa zaloga tovarne pohištva IGNACIJA KRON iz Dunaja,

povsod poznane zarad dobrega okusa, dobrote in nizkih cen nahaja se v **TRSTU.** Via del Teatro 1 (Tergesteo).

Lastnik društvo „**Edinost**". Izdatelj in odgovorni urednik **Julij Mikota.** Tiskarna **Dolenc** v Trstu